

SIVILOMBUDET

BODØ KOMMUNE HELSE OG OMSORG
Postboks 319
8001 BODØ

Vår referanse
2023/1460

Deres referanse

Vår saksbehandler
Tonje Østvold Byhre

Dato
01.04.2025

Sivilombudets avsluttende tilbakemelding på Bodø kommunes oppfølging etter besøksrapport Nordland fengsel, avdeling Bodø 20.-22. november 2023

Vi viser til brev fra Bodø kommune av 1. mars 2025 der kommunen gir tilbakemelding på vårt brev av 3. desember 2024.

Vi merker oss at kommunen har svart utfyllende og konkret på de anbefalingene i vår besøksrapport hvor vi ba om mer informasjon.

Nedenfor går vi gjennom svarene fra kommunen, jf. nummerering i besøksrapporten.

Organisering og samarbeid

23. Fengselet, kommunen og sykehuset bør samarbeide om helsefremmende tiltak for de innsatte. Dette bør inkludere tiltak både for å forebygge og redusere helseskader, og tiltak for å forebygge selvmord og selvskading.

Kommunen skrev i sitt første svarbrev (datert 29. oktober 2024) at fengselet, kommunen og sykehuset hadde etablert en felles arbeidsgruppe som jobbet med tiltak og felles rutiner.

Vi ba om informasjon om tidsrammen for arbeidsgruppen, og mer konkret informasjon om tiltak og felles rutiner som arbeidsgruppen hadde kommet frem til.

Kommunen skriver at arbeidsgruppen har en tidsramme innen utgangen av 2025, og beskriver videre en rekke konkrete tiltak jf. punktene nedenfor.

- Om å forebygge og redusere helseskader:

Kommunen har foreslått at ombyggingen av gjeldende luftegård også kan inkludere en treningspark, og at dette vil kunne gi bedre forutsetninger for de innsatte til å ivareta egen helse, samt kunne motta veiledning og oppfølging i et tilrettelagt miljø. Ombudet merker seg imidlertid at fengselet i sitt svarbrev (datert 6. mars 2025) skriver at de per i dag ikke har økonomisk mulighet til å realisere ønskede utbedringer av hovedluftegården. Kommunen legger videre til grunn at de iverksatte utbedringene av fengselets lokaler vil gi mulighet for økt aktivitet.

- Om å forebygge selvmord og selvskading:

Arbeidsgruppen har kommet frem til at fengselets kartleggingsskjema av suicidalitet ved innkomst kan brukes i kartlegging av suicidalitet fortløpende under soning, og at en slik kartlegging, konklusjon og tiltak skal dokumenteres i fengselets system. Det skal sikres at fengselet dokumenterer at helsetjenesten har tilsett og vurdert innsatte. Dette gjelder også utenfor helseavdelingens åpningstid, når fengselet kontakter legevakten for helsefaglig vurdering av nyinnsatte og/eller selvmordsrisiko underveis i fengselsoppholdet, slik ombudet forstår kommunens beskrivelse.

- Felles møtepunkter:

Kommunen skriver at helseavdelingen deltar daglig på felles morgenmøte med fengselet, samt ved vaktskifte fredag ettermiddag. Videre vil helseavdelingen delta på vaktskifte på ettermiddager ved behov, og legen vil delta på morgenmøte der det anses hensiktsmessig. Kommunen skriver at slike møtepunkter mellom fengsel og helseavdeling er viktige for å kunne fange opp informasjon rundt de innsatte. Kommunen har også foreslått å ha eget dialogmøte med akuttpostene ved Nordlandssykehuset, for å bli bedre kjent med hverandre, utvikle erfaring og forståelse, og få til et tettere samarbeid.

Vi merker oss at kommunen og arbeidsgruppens punkter samlet sett vil kunne gi et bedre samarbeid mellom partene som vil kunne komme de innsatte til gode.

Helsekartlegging

25. Kartlegging og vurdering av selvmordsrisiko bør alltid gjøres ved innkomst, og underveis ved behov.

Kommunen skriver at det er gjennomført samarbeidsmøte mellom helseavdeling og legevakt, og at det ble besluttet at innkomstsamtalen for nyinnsatte på helg og ellers utenfor helseavdelingens åpningstid, skal ivaretas av legevakten dersom det medfører ventetid på mer enn 24 timer. Det er fengselets ansvar å varsle legevakten om eventuelle nyinnsatte. Legevakten vil dokumentere samtalen/kartleggingen og eventuelle tiltak, og varsle helseavdelingen med elektronisk melding i pasientjournal (PLO). Kommunen skriver at ordningen vil bli evaluert i januar 2026.

Videre skriver kommunen at de har gjennomgått sine rutiner for innkomstsamtale, og besluttet at nyinnsatte i tillegg til samtale med sykepleier også skal få en samtale med lege som fast praksis. De har videre gjort endringer i rutiner for opplæring av nyansatte med tanke på kartlegging av selvmordsrisiko, inkludert at det skal dokumenteres dersom innsatte ikke ønsker å svare på slike spørsmål ved innkomst. Arbeidsgruppen jobber også med tiltak for å sikre informasjonsoverføring ved bekymring for enkeltinnsatte utenfor helseavdelingens åpningstid, og de har gjennomført kompetansehevende tiltak i form av kurs om forebygging av suicid.

Dette er positive tiltak som både vil kunne styrke helsetjenestene for nyinnsatte og oppfølgingen underveis i fengselsoppholdet. Det vil også gi de ansatte kompetanseheving og tettere samarbeid mellom fengselet og helsetjenestene for de innsatte med særlige helsebehov og/eller selvmordsrisiko.

26. Kommunen bør sikre kartlegging og vurdering av rusproblematikk, inkludert abstinensstilstander og registrering av vitale mål.

Kommunen beskriver tilfeller hvor det kan være utfordrende å få oversikt over rusbruk og eventuell abstinensproblematikk. De har derfor etablert et tett samarbeid med legevakt, der man varsler legevakt i forkant av helg, dersom det er behov for abstinensvurdering utenfor helseavdelingens åpningstid. Videre skriver kommunen at de har gjennomgått og revidert rutine for opplæring av nyansatte, for å sikre god opplæring.

Et mer sammenhengende og helhetlig perspektiv på helsetjenestene til de innsatte, sammen med gode rutiner for opplæring av de ansatte vil kunne komme alle parter til gode.

Kontakt med helsetjenesten

29. Kommunen og fengselet bør sammen sikre at innsatte kan henvende seg direkte til helseavdelingen uten at taushetsbelagt helseinformasjon blir tilgjengelig for uvedkommende.

Kommunen skrev i sitt første svarbrev til ombudet at det var blitt montert låsbare postkasser i alle avdelingene i fengselet, og at det var fengselet som hadde nøkler til disse. Videre hadde fengselet i sitt svarbrev til ombudet uttrykt ønske om en mer direkte kommunikasjon mellom innsatte og helseavdelingen. Ombudet ba derfor om en nærmere beskrivelse av saken.

Vi merker oss at det nå er helsepersonell som har nøkler til postkassen og selv tømmer disse. Vi legger til grunn at fengselet og kommunen, eventuelt via arbeidsgruppen, jobber videre med fengselets ønske om mer direkte kommunikasjon mellom innsatte og helseavdelingen.

30. Fengselet og kommunen bør sammen sikre systemer for forsvarlig medisinbehandling.

Kommunen skriver at de i mars 2025 skal bistå i kurs i medikamentbehandling for de ansatte i fengselet sammen med tilsynsfarmasøyt fra Nordlandssykehuset. De vil også påse at både dør til vaktrom og medisinskap er forsvarlig låst når helsepersonell forlater rommet.

Dette er tiltak som vil kunne sikre mer forsvarlig medisinopplæring på vaktrommene i fengselet. Vi legger til grunn at forsvarlig medisinopplæring inkluderes i kurset om medikamentbehandling for de ansatte i fengselet.

31. Fengselet og kommunen bør hver for seg holde oversikt over avlyste og utsatte fremstillinger til helsetjenester, og sammen jobbe for at de innsatte får nødvendig helseoppfølging.

Kommunen skrev i sitt første svarbrev til ombudet at de utredet muligheten for en teknisk løsning for bedre oversikt over fremstillinger. Vi ba om informasjon om tidsrammen for denne løsningen, eventuelt tiltak dersom det ikke ble en slik løsning.

Kommunen skriver at det per nå ikke er mulig å etablere datateknisk løsning i journalprogram for en slik oversikt. De vil derfor lage et eget elektronisk skjema som ansatte kan bruke til registrering av utsatte og avlyste helserelaterte fremstillinger.

En slik oversikt vil kunne komme både helsetjenestene og fengselet til gode dersom en anonymisert oversikt for eksempel tas opp på ledermøter/i arbeidsgruppen.

Avslutning av oppfølging

Besøket anses med dette avsluttet overfor Bodø kommune.

For sivilombudet

Helga Fastrup Ervik
avdelingssjef

Tonje Østvold Byhre
seniorrådgiver

Dette brevet er godkjent etter gjeldende interne rutiner og har derfor ikke håndskrevet underskrift.

Kopi til:

BODØ FENGSEL

HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENTET

HELSEDIREKTORATET

Postboks 694

Postboks 8011 Dep

Postboks 220 Skøyen

4302

0030

0213

SANDNES

OSLO

OSLO